

بررسی سبک مدیریت فرماندهان صدر اسلام در سه دوره پیامبر(ص)، حضرت علی(ع) و امام حسین(ع)، الگویی عملی برای رشد و تعالی معنوی

طهمورث سهرابی^۱، محمد نظری فرخی^{۲*}، معصومه بیدل^۳

۱- استادیار، گروه مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران، Dr.tsohrabi@gmail.com

۲- دانشجوی دکتری مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران، MNF1365@Chmail.ir

۳- دانشجوی دکتری مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، ایران، Shbidel7@gmail.com

چکیده

بررسی و مطالعه سبک مدیریت فرماندهان صدر اسلام از وظایف مهم نسل‌های بعدی است که تاریخ‌سازان خود را شناخته و با این آسوه‌ها و آفرینندگان ارزش‌های والا، آشنا شوند. موضوع از آنجا اهمیت بیشتری پیدا می‌نماید که این چهره‌های درخشان از تربیت‌شدگان خاندان وحی رسالت هستند. بررسی ابعاد مختلف زندگی ایشان، باعث شناخت بیش از پیش راه این فرماندهان و مدیران و ارائه دهنده الگویی مناسب برای مدیران حاضر است. چرا که این آسوه‌ها و فرماندهان به اعتبار داشتن انضباط معنوی و ارزش‌های انسانی و اسلامی که بر پایه انضباط ظاهری است، آسوه‌اند و امروز بایستی سایرین هم بیش از پیش خود را به این فضائل آراسته نموده تا صفی قدرتمند در مقابل دشمن دین و سرزمین تشکیل دهند. از طرفی مطالعه سبک مدیریت فرماندهان صدر اسلام، موجب رشد و تعالی معنوی بیش از پیش مدیران حاضر و در نهایت آماده‌سازی ایشان برای ورود به میدان‌های دشوار می‌گردد. مقاله حاضر از نوع توصیفی و از حیث روش، تاریخی می‌باشد که به بررسی سبک مدیریت سه دوره زمانی مختلف، یعنی فرماندهانی که در رکاب پیامبر اکرم (ص)، امیرمومنان علی (ع) و امام حسین (ع) علیه مشرکان، کافران، ستمگران و کج‌اندیشان جنگیده‌اند، پرداخته است.

واژه‌های کلیدی: فرماندهی، مدیریت، اسلام، تعالی معنوی، پیامبر(ص)، امام علی (ع)، امام حسین (ع).

۱- مقدمه

یکی از موضوعاتی که مورد توجه فزاینده صاحب‌نظران قرار گرفته و از خطیرترین و مهمترین اقدامات لازم در فراگرد مدیریت شمرده شده است، مسئله انتخاب یا گزینش مدیران برای سازمان است که این از طریق تربیت فرماندهان با اخلاق میسر است. تکامل یا سقوط ملت‌ها با ارزش‌های اخلاقی و سبک تربیتی افراد جامعه ارتباط تنگاتنگ دارد، زیرا پیمودن راه کمال بدون ارزش‌های اخلاقی ممکن نیست. با ظهور دین اسلام و ارائه یک دین برتر و کامل سبک بهتری در فرماندهی و سرپرستی به وجود آمد که برگرفته از مبانی دین بود. بررسی سبک مدیریت فرماندهان صدر اسلام که در سه دوره در رکاب پیامبر اکرم (ص)، امیرمومنان علی (ع) و امام حسین (ع) بوده‌اند، بی‌شک موجب ارائه الگوی مدیریتی مناسب برای مدیران حاضر در ایران می‌گردد. از طرفی هر یک از این مدیران، تربیت یافته مکتب علوی بوده که این خود بر اهمیت موضوع افزوده است. از زوایای گوناگون می‌توان به سبک مدیریت هر یک از این سرداران پرداخت، از جمله اینکه رمز و راز پیروزی مسلمانان در بیشتر نبردها با وجود نفرات کمتر و ساز و برگ کمتر از دشمن چه بوده است؟

مورخان و محققان به رموزی همچون امداد و نصرت الهی، نبوغ و دانش نظامی، رهبری و مدیریت بی‌نظیر امامان علیهم‌السلام و ایمان و شجاعت و دهها ویژگی برجسته دیگر مجاهدان اشاره کرده و دست یافته‌اند. مقاله حاضر به بررسی ویژگی‌های شخصیتی و فردی تعدادی از فرماندهانی پرداخته که در سه دوره امامت ائمه معصوم، همواره در رکاب ایشان بوده و در